

Анна ЛЯШЕНКО, редактор напряму

НЮАНСИ ВИБУТТЯ ЗРУЙНОВАНОЇ БУДІВЛІ

У «БАЛАНС-БЮДЖЕТІ», 2019, № 19, с. 7 ми розглянули порядок списання об'єкта основного засобу (далі – ОЗ). У цій консультації зупинимося докладніше на спорах, що підлягають демонтажу.

Ситуація: бюджетна установа оформила всі необхідні документи на списання будівлі колишнього кінотеатру, яка протягом тривалого часу не використовувалася. Будівля не має жодних комунікацій і додаткового обладнання, частково вже зруйнована та відновленню не підлягає. Хто та яким чином має право демонтувати цю будівлю? Чи потрібні окремі дозволи на проведення таких робіт і що робити з будівельним сміттям та запасами, які будуть отримані від розбирання?

Загальні положення

Передусім зауважимо, що знесення і демонтаж будівель та споруд без подальшого будівництва, які не є підготовчими роботами, та без порушення експлуатаційної придатності інших будівель і споруд не потребують дозвільних документів на виконання цього виду робіт (п. 8 Переліку будівельних робіт, які не потребують документів, що дають право на їх виконання, та після закінчення яких об'єкт не підлягає прийняттю в експлуатацію, затвердженого постановою КМУ від 07.06.17 р. № 406).

Тобто розбирати будівлю можна або власними силами, або із залученням будівельних компаній. Проте слід пам'ятати про техніку безпеки, тому що демонтаж споруди хоч і не є будівництвом нової споруди, але може загрожувати життю і безпеці працівників, які виконують це завдання.

Чим керуватися під час проведення демонтажу будівлі?

Звернемося до Роз'яснень від Мінрегіону щодо визначення вартості демонтажу (розбирання, знесення) наявних будівель і споруд (з ними можна ознайомитися за посиланням: https://msmeta.com.ua/ua_view_stati.php?id=36). Під час формування договірної ціни на будівництво об'єкта та проведення взаєморозрахунків за виконані

будівельні роботи слід урахувувати, що демонтаж здійснюється згідно з проектом організації будівництва, в якому містяться необхідні проектні рішення щодо проведення робіт із розбирання будівель і споруд, у тому числі схеми розбирання окремих будівель і технологічна послідовність демонтажу окремих конструктивних елементів будівель тощо. Обсяги цих робіт мають визначатися на підставі проектних рішень.

Підрядник визначає договірну ціну на будівництво об'єкта, вартість демонтажу (розбирання, знесення) існуючих будівель і споруд залежно від прийнятих у проекті способів виконання цих робіт на підставі ресурсних елементних кошторисних норм (далі – РЕКН) розділу «Розбирання житлових і громадських будівель» Збірника 46 «Роботи при реконструкції будівель і споруд» (ДБН Д.2.2-46-99). РЕКН передбачають розбирання наземної частини будівель зі збереженням придатних матеріалів, отриманих від розбирання (для будівель із достатньою придатністю елементів конструкцій) та без збереження матеріалів (для будівель, що прийшли в непридатний стан).

На нашу думку, установа має проаналізувати ситуацію загалом і прийняти рішення виходячи зі своїх можливостей.

Будьте заощадливими! Якщо будівля вщент (або практично) зруйнована і на її місці залишилося лише будівельне сміття, а у вас є можливість залучити власних працівників до його прибирання, сортування та визначення стану придатності або непридатності тих чи інших будматеріалів, які ще залишилися, то можна всі роботи провести самотужки. Якщо ж будівлю необхідно демонтувати із залученням будівельної техніки, то краще звернутися до професіоналів.

Що робити з отриманими матеріалами та вторинною сировиною?

Демонтовані конструкції та матеріали, отримані від розбирання наявних будівель і споруд, що перебувають на території будівництва, є **власністю замовника**. Аби з'ясувати, чи можна їх повторно використати, замовник створює комісію із залученням фахівців спеціалізованих організацій, які можуть обстежити ці матеріальні ресурси та зробити експертну оцінку їх технічних та якісних характеристик.

Якщо матеріали, вироби та конструкції, отримані від розбирання, не будуть використовуватися власником будівлі, їх номенклатура, кількість і ринкова вартість визначаються методом експертної оцінки комісією в складі спеціалістів замовника з подальшою реалізацією матеріальних цінностей у встановленому порядку.

Такий порядок обліку отриманих від розбирання ОЗ, матеріальних цінностей передбачено в п. 5 розд. 6 НП(С)БОДС 121 та п. 9 розд. 8 Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору, затверджених наказом Міністерства фінансів від 23.01.15 р. № 11 (далі – Наказ № 11).

Отже, усі вузли, деталі, матеріали та агрегати розібраного та демонтованого обладнання, придатні для ремонту іншого обладнання чи подальшого використання, а також матеріали, отримані внаслідок списання ОЗ, оприбутковуються з відображенням на рахунках обліку запасів. ОЗ, отримані після списання, оприбутковуються з відображенням на рахунках обліку ОЗ.

Непридатні для використання вузли, деталі, матеріали та агрегати оприбутковуються як вторинна сировина (брухт тощо).

 Увага! Оцінювання придатних вузлів, деталей, матеріалів та агрегатів, отриманих унаслідок списання ОЗ, проводиться за чистою вартістю реалізації або в оцінці можливого їх використання, яка може бути визначена, виходячи з вартості подібних запасів за наявності їх на балансі суб'єкта держсектору та з урахуванням ступеня їх придатності до експлуатації.

Не забуваймо: сума оприбуткованих активів, отриманих від ліквідації та розбирання необоротних активів, які залишені для ремонту та інших

потреб установи, визнається доходом спецфонду суб'єкта держсектору.

Чи подавати довідку про надходження в натуральній формі?

Відповідно до п. 12.7 Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів, затвердженого наказом Міністерства фінансів від 23.08.12 р. № 938, з метою недопущення розбіжностей між даними бухгалтерського обліку установи та органів Казначейства про виконання бюджетів у разі оприбуткування будматеріалів, що будуть використані на потреби установи, слід не пізніше останнього робочого дня місяця скласти та подати до органів Казначейства Довідку про надходження в натуральній формі (додаток 27 до цього Порядку).

А розпорядники та одержувачі бюджетних коштів, які обслуговуються згідно з Порядком казначейського обслуговування державного бюджету за витратами, затвердженим наказом Міністерства фінансів від 24.12.12 р. № 1407, на виконання п. 11.17 цього Порядку складають Довідку про надходження в натуральній формі (додаток 38 до цього Порядку).

 Майте на увазі! Якщо будівельні матеріали, вторинна сировина та інші матеріальні цінності оприбутковано для подальшої реалізації, **така довідка не подається.**

Облік операцій із демонтажу

У бухгалтерському обліку господарські операції відображаються залежно від того, яке буде прийнято рішення про демонтаж будівлі (самостійно чи із залученням сторонньої організації).

Згідно з Планом рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затвердженим наказом Міністерства фінансів від 31.12.13 р. № 1203, та Порядком його застосування, затвердженим наказом Міністерства фінансів від 29.12.15 р. № 1219 (далі – Наказ № 1219, Порядок № 1219), для відображення операції з оприбуткування матеріалів, які будуть реалізовані, слід застосувати субрахунок **1815** «Активи для розподілу, передачі, продажу». На цьому субрахунку ведеться облік активів, що придбані (вироблені, отримані) та утримуються з метою подальшого розподілу, передачі, продажу тощо.

Реалізація отриманих будматеріалів або вторинної сировини фізичним чи юридичним особам відображається на субрахунку **7211** «Дохід від реалізації активів», де ведеться облік доходів від реалізації

в установленому порядку майна (крім доходів від продажу майна, які вважаються доходами відповідного бюджету).

Якщо прийнято рішення залишити отримані від розбирання будівлі матеріали у себе на балансі для подальшого використання, застосовуються такі субрахунки залежно від мети їх використання:

- **1513** «Будівельні матеріали», на якому ведеться облік будматеріалів, що використовуються у процесі будівельних та монтажних робіт. Зокрема, до будматеріалів належать лісові матеріали (ліс круглий, пиломатеріали, фанера тощо);
- **1517** «Сировина і матеріали», де обліковуються сировина, основні та допоміжні матеріали, які входять до складу продукції, що виготовляється, або є необхідними компонентами для її виготовлення;
- **7112** «Дохід від оприбуткування активів, раніше не врахованих в балансі», на якому ведеться облік доходів від оприбуткування ОЗ, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, виробничих запасів, малоцінних та швидкозношуваних предметів (далі – МШП) та інших нефінансових активів, які виявлено під час інвентаризації, отримано після демонтажу, списання майна тощо та буде використано для потреб установи.

Увага! Запаси, отримані під час ремонту і поліпшення (модернізації, добудови, реконструкції тощо), ліквідації ОЗ, оприбутковуються за чистою вартістю реалізації або в оцінці можливого їх використання, яка може бути визначена виходячи з вартості подібних запасів за наявності їх на балансі суб'єкта держсектору, з урахуванням ступеня їх придатності до експлуатації (п. 15 розд. 2 Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів суб'єктів державного сектору, затверджених Наказом № 11).

Операції з переміщення, видачі й вибуття запасів (вторсировини), у тому числі МШП, оформляються типовими формами, затвердженими наказом Держказначейства від 18.12.2000 р. № 130.

Користуючись Типовою кореспонденцією субрахунків бухгалтерського обліку для відображення операцій з активами, капіталом та зобов'язаннями розпорядниками бюджетних коштів та державними цільовими фондами, затвердженою Наказом № 1219 (далі – Типова кореспонденція), наведемо в таблиці блоки бухгалтерських проведення для відображення як реалізації активів і здавання вторсировини, так і оприбуткування їх з метою використання на власні потреби установи.

№ з/п	Зміст операції	Бухгалтерський облік	
		Дт	Кт
1	2	3	4
1. Вибуття ОЗ			
1	Списано будівлю	1411	1013
2	Відображено залишкову вартість (за наявності на момент списання)	8411	1013
3	Віднесено до накопичених фінансових результатів вартість будівлі	5111	5512
4	Наприкінці звітного періоду закрито рахунок витрат (за наявності)	5511	8411
2. Оприбуткування та реалізація будматеріалів, вторсировини (роботи проводилися власними силами)			
1	Оприбутковано будматеріали та вторсировину (будівельне сміття) згідно з актом комісії	1815	2117
2	Нараховано дохід від отриманих будматеріалів та вторсировини (будівельного сміття)	2117	7211
3	Передано будматеріали та вторсировину (будівельне сміття) покупцеві (реалізація)	2117	1815
4	Отримано на розрахунковий рахунок кошти від реалізації будматеріалів та вторсировини (будівельного сміття)	2313	2117
5	Наприкінці звітного періоду закрито рахунок доходів	7211	5511

1	2	3	4
3. Оприбуткування та використання будматеріалів та вторсировини (будівельного сміття) для власних потреб*			
1	Оприбутковано будматеріали та вторсировину (будівельне сміття оприбутковано як замітник щебеню), які планується використати для поточного ремонту будівлі установи та відсипання доріжок навколо неї (підготовка до їх покриття) згідно з актом комісії	1513	2117
2	Водночас відображено: – дохід від оприбуткованих будматеріалів та вторсировини (будівельного сміття), отриманих від демонтажу будівлі – касові витрати	2313 2117	7112 2313
3	Видано зі складу будматеріали та вторсировину для проведення ремонтних робіт	1513	1513
4	Використано будматеріали та вторсировину в повному обсязі	8113	1514
5	Наприкінці звітнього періоду закрито рахунок: – доходів – витрат	7112 5511	5511 8113
* Якщо будматеріали та вторсировина оприбутковані з метою використання для виготовлення продукції установою, порядок їх відображення в бухгалтерії буде такий самий, але замість субрахунка 1513 застосовується субрахунок 1517 .			
4. Залучення сторонньої організації для проведення демонтажу будівлі на умовах післяплати*			
1	Підписано акт наданих послуг із демонтажу будівлі	8013	6211
2	Отримано фінансування для оплати отриманих послуг	2313	7011
3	Перераховано кошти сторонній організації, що проводила демонтаж будівлі	6211	2313
3	Наприкінці звітнього періоду закрито рахунок: – витрат – доходів	5511 7011	8013 5511
* Оприбуткування отриманих матеріальних цінностей з метою реалізації чи використання у власних потребах наведено в розділах 2 і 3 таблиці.			
5. Залучення сторонньої організації для проведення демонтажу будівлі на умовах передоплати			
1	Отримано фінансування на оплату послуг із демонтажу будівлі	2313	7011
2	Перераховано кошти шляхом попередньої оплати в розмірі 30 %	2113	2313
3	Віднесено до витрат звітнього періоду вартість послуг із демонтажу будівлі в момент його завершення (за фактом надання послуг)	8013	6211
4	Закрито дебіторську заборгованість у розмірі 30 % передоплати у зв'язку із закінченням демонтажу будівлі чи його частки в обсязі 30 % згідно з підтвердженими документами	6211	2113
5	Перераховано кошти виконавцю в розмірі 70 % за фактично отримані послуги з демонтажу будівлі	6211	2313
6	Наприкінці звітнього періоду закрито рахунок: – витрат – доходів	5511 7011	8013 5511
6. Демонтаж будівлі із залученням сторонньої організації на умовах післяплати та частковим оприбуткуванням будматеріалів і реалізацією вторсировини			
1	Підписано акт наданих послуг із демонтажу будівлі	8013	6211
2	Отримано фінансування для оплати отриманих послуг	2313	7011
3	Перераховано кошти сторонній організації, що проводила демонтаж будівлі	6211	2313
4	Оприбутковано будматеріали для власних потреб згідно з актом комісії	1513	2117
5	Водночас відображено: – дохід від оприбуткованих будматеріалів та вторсировини (будівельного сміття), отриманих від демонтажу будівлі – касові витрати	2313 2117	7112 2313
6	Оприбутковано вторсировину (будівельне сміття), що підлягає реалізації згідно з актом комісії	1815	2117
7	Нараховано дохід від отриманої вторсировини (будівельного сміття)	2117	7211

1	2	3	4
8	Передано вторсировину (будівельне сміття) покупцеві (реалізація)	2117	1815
9	Отримано на розрахунковий рахунок кошти від реалізації вторсировини (будівельного сміття)	2313	2117
10	Використано будматеріали для власних потреб	8113	1513
11	Наприкінці звітного періоду закрито рахунок:		
	– витрат	5511	8013, 8113
	– доходів	7011, 7112, 7211	5511

Також можливо, що ви не знайдете покупця для реалізації вторсировини (будівельного сміття), тому доведеться звертатися до організації, яка займається її вивезенням та переробкою, й окремо оплачувати такі послуги. У бухгалтерію така операція відображається так само, як і в розділі 4 таблиці.

ВИСНОВКИ

Для відображення в бухгалтерію операцій із демонтажу будівлі спочатку слід вирішити, як він буде проводитися та що робити з отриманими матеріалами та вторинною сировиною. Тож спочатку плануємо, потім – виконуємо. У разі дотримання цього правила у вас завжди все буде гаразд, а редакція «БАЛАНС-БЮДЖЕТУ» вам у цьому допоможе.

Наталія ЖОВНИЦЬКА, редактор напрямку

НЕЩАСНИЙ ВИПАДОК НА ВИРОБНИЦТВІ: РОЗСЛІДУВАННЯ ЗА НОВИМ ПОРЯДКОМ

З 1 липня 2019 року набуває чинності новий Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, затверджений постановою КМУ від 17.04.19 р. № 337 (далі – Порядок № 337). Розглянемо механізми розслідування та обліку нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві відповідно до нових вимог чинного законодавства, а також, як урегульовано питання розслідування професійних захворювань та отруєнь на виробництві.

Загальні положення

Державна політика в галузі охорони праці спрямована на створення належних, безпечних і здорових умов праці, запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням. Це визначено:

- Конституцією України;
- Законом від 23.09.99 р. № 1105-XIV «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 1105);
- Законом від 14.10.92 р. № 2694-XII «Про охорону праці» (далі – Закон № 2694);

- Порядком розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, затвердженим постановою КМУ від 17.04.19 р. № 337 (далі – Порядок № 337, набуває чинності з 01.07.19 р.);
- Порядком проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві, затвердженим постановою КМУ від 30.11.11 р. № 1232 (чинний до 30.06.19 р.), та ін.

Дія Закону № 2694 та Порядку № 337 поширюється на всіх юридичних осіб, які відповідно до